

המוכר שדהו פרק תשיעי ערכין

לא.

מסורת הש"ס

(ג) קדושין כא, (ז) [מיר ה:],
(ד) [לעיל יח:], (ז) ז"מ סג. מגילה
(ה) [שבת כט: וש"נ, (ו) [וע"ע
מוס' ז"מ סד: ד"ה ולא ישכור],

שינויי נוסחאות

אין מוֹנִין לוֹ שָׁנָה (ש"מ, ט)
 וְיִצְחָק לֹא יִשְׁמַח בְּיָמָיו לִיּוֹם (ש"מ, ט)
 וְיִצְחָק בָּרַךְ אֶת אֲבִירָיו לֵד אֶת
 דָּן וְאֶת שִׁימְשֵׁה אֶל לוֹ מוֹנִין
 וְשִׁמְשֵׁה שָׁנָה הִחְמִיחָה עַל
 דָּן לְנֶכֶדָה הַדְּרִינְיָו עַד שֶׁלֹּא
 יָמָיו. יָמָיו הָיָה גְּאוּלָּמוֹ:
 הַסֵּדֶר, וְהַסֵּדֶר דָּן יָמָיו (ש"מ, ט)
 מִמְּכֹרֶת. וְשִׁמְשֵׁה שָׁנָה מִמְּכֹרֶת
 וְלֹא (ש"מ, ט) דְּרָמָה יָמָיו
 עַל שֶׁ. וְהִגֵּד נִחְמִילָה לְדָד שְׁנֵי
 וְהַחֲשֵׁב מַחֲשַׁבֵּת יָמָיו תִּכְרֹץ
 וְהַחֲשֵׁב אַחֲרָה גְּנִי מַחֲשֵׁב
 חֲשֵׁב. (ש"מ, ט) אֶל אֵם אִל
 וְיָחַל מִיּוֹת מִיּוֹת לִמְנוּחַ
 מִחֶם. (ש"מ, ט) וְלֹא מִה מִה
 וְהַחֲשֵׁב מַחֲשַׁבֵּת יָמָיו מִיּוֹת
 וְהַחֲשֵׁב מַחֲשַׁבֵּת יָמָיו מִיּוֹת
 וְהַחֲשֵׁב מַחֲשַׁבֵּת יָמָיו מִיּוֹת

רבינו גרשום

שני חדא. במקדש שדה אחוזה לזה ולזה
גאל יגאל מלמד שלזה וגואל כו' ור"ש
 עליה: **ברב"ה** הרי זה גואל מיד. וה'
 להמחין שתי שנים: הרי זה נמין רבי'
 שנה ואין זה מנכה לו כלום הנמנע
 שנשמש צדיק שצדק הנמנע
 מעותיו: ואינו רביע. גמורה
 דרבי' לא מיקרי אלף ע"י הלואה
 ולא ע"י מכר: יגאל בנו. בתוך
 שנה אל ירצה אבל לאחר שנה נחלט
 ואינו גאל עוד הלכא דכדכ"ב
 יקרה נה) ואם לא יגאל עד מלאת
 לו שנה וגו': אלף משעה שנמכר.
 שאם מכרה ראוהו לשמעון צניסן
 ושמעון ללוי באייר כיון שהגיע ניסן
 הבא נחלט ואין מוניה למכר שני
 אלף לראשון: שנאמר עד מלאה
 לו שנה. שנה לזה שהיתה לו אחוזה
 שלו מוניה: אם חדש העיבור. שאם
 היתה שנה מעוברת אינה נחלטת
 עד שלשה עשר חדש: שנה ועיבור.
 בין בשנה פשוטה בין בשנה מעוברת
 נותנין לו שנה לבנה וימים שיתירם
 לו בשנת חמה על שנת לבנה אחד
 עשר יום שמהם אנו מעבירם את
 השנה: ואחד הניסן ולו במסנה. אם
 רצה נותן לגאול בתוך שנתו יגאל
 ואם לאו חלוט לו: גב' מסני'.
 דקמי רש"י זה גואל מיד דמשמע
 אפי' בו דיום המכרה מותר לגאול
 דלא כרבי: ימים. מ' תהיה גאולתו:
 ואין ימים פחותין משנים. דלא תשהא
 ביד לוקח פחות משני ימים: מיום
 ליום. שאם מכרה בליל צניסן אין
 מוניה שנה למנין עולם דלימא כיון
 שהגיע תשרי עליה לו שנה שהיו
 יצאה אותה שנה אלף עד אחד צניסן
 הבא אינו נחלט: שנה ממכרו. ו' ולא
 של מנין עולם: ורבנן. אין הכי נמי
 דהיא דרש"י מביעי ליה להכי
 דממכרו ולא שנת מנין עולם וימים
 מביעי ליה למנע לעת שאם מכרה
 בליל צניסן בחצי היום אין מוניה
 לו שנה עד שיגיע חצי היום של אחד
 צניסן הבא (ה) : מסני' ר' יהודה היא.
 דאמר כד אחד צריבת מותר דרבי'
 הבאה ע"י מכר קרי כד אחד משום
 דלין כד לידר רבי' משני דדלין
 שאם לא יגאלנה ויתחלט לו אין חצי
 רבי' אבל הלואה ודאי בזה לידר רבי'
 לו שדה מכר. שממכן לו שדה על אוחוז
 מנה מיין ועד שלש שנים הרי היא
 כל אותן שנים מותר: לוקח אוכל פירות
 שלש וגמלא שאכלם צריבת: מעשה
 אחד צריבת. שאם יגאלנה יחא רבי'

עֲשֵׂה לִי שְׂדֵהוּ מִכֹּר. כשלוה ממנו אמר לו אסור. דשמה יפרנה זה ומצא לוקח וסע בתורת משכון אלא בתורת מכר: **צד אחר** יצא דהלואה כגון הלווה סלע בה' דינרין אבל יצבת מה שאכל ואם לא יפדנו לא יהא ריבית:

מה טעם. ר"ש דריש טעמא דקרא בכל דוכתא ודע כמו להפסיד נחלתו ביוכל, כדמתיב והיה האם בל לגלות בזהו יום שמשכנה לו, אינו יכול פירות אסור. שמא לא יבא לידי מכה, שיחזיר ית. כי האי גוונא שמא יבא לידי רביע שמא לא

היינו הך דקמתי לעיל אס
ומר לה ואידך רבנן דפליגי
לו דין שדה אחוזה שצריך
לכשמוחזר לו מעותיו במוך
תני חדא לזה וגואל
קאי ולי' דל' כ' הוסיף
ולא כרבנן ואורי' דקאי ל'
הסוגיא בפ"ק דקדושין (מ)

תני חדא לזה וגואל
ואידך אינו לזה וגואל ואינו
קשיא הא רבנן והא ר"ש: מתני' המוכר
בית בבתי ערי חומה הרי זה גואל מיד וגואל
כל שנים עשר חדש הרי זה כמין רבית ואינו
רבית: ממת המוכר יגאל בנו מת הלוקח יגאל
מיד בנו אין מוניה ^ב שנה אלא משעה ^ג ששכר
שנאמר ^ד עד מלאת לו שנה כשהוא אומר
תמימה להביא את חדש העיבור רבי אומר
ליתן לו שנה ועיבורה הגיע יום שנים עשר
חדש ולא נגאלה היתה חלוטה לו אחד הלוקח
ואחד ^ה הניתן לו במתנה שנאמר לצמיתות:
גמ' מתני' דלא כרבי דתניא ^ו רבי אומר

משנים ורבנן האי ימי
ה' ב' מיום ליום ורבי מיום
ליה ² מעד תום שנת
מיבעי ליה שנת ממכרו
מנין עולם וימים מיבעי
מעד תום שנת ממכרו
ום אין מעת לעת לא
בי מעת לעת מנא לא
רבנן הווא מיבעי ליה
א מיבעי ליה לעיבורה
ומעת לעת מעד תום
הרי זו כמין רבית וכו';
נמורה אלא שהתורה
חנן לא קשיא הא רבי
ניא ⁷ הרי 'שהיה נושה
לו שדהו מכר בזמן
הת מותר לוקח אוכל
הודה אומר אף בזמן
מותר אמר רבי יהודה
נין שעשה שדהו מכר
ה ולוקח אוכל פירות
יאייח מוכר אוכל פירות
נייהו ⁸ צד אחד ברבית
א סבר צד אחד ברבית
צד אחד ברבית מותר
רבא

פרק איזהו נשך (סג סד):
ולא ישכור ממנו צפחות (מ)
מאי שנא ממשכנתא דנבייה
דשמא השדה לא יעשה פיה
דזירתו ומשום הכי כי מנכ
נמי הכא דבית שהוא דר
דשמא לא יעשה פירות כי א

פול או ישראל אלל ודלי אין
הוא דשרי דההיא משכנתא מיי
אלאו הכי הוא בטול אבל לא דחנן
"נמלא כסמחויא גביה רביה ריה"ל
בסענין ליה רביה מבורה וז"ל
החוממה גלי לן דכי ה"ג אין זה
יורי דלד אחד צריכיה הוא ושכ
יפדנו בחור הזמן הקבוע לו
מן הפירות שאכל הוא ליה
מ"מ כיון דלחין בו דל מכר א

הסמוכה לנמכר לך וכי תשיג יד גר וזון
וכע"ז ב"ק ק"ג: ו"ב ח"א). אהרררר קר
(שם), וכי יש שנים מרובות כו'. רצו
כספו. אם ירצו דמיו שנתרם בחנו
הללו חשבון אותו כפי דמי שניו של עכשיו
ומצא פטר למצויו. במכור שדה אחושה
הנוקח מחזירה לו ליפדות (מכרות ח.). ור
ראשון מן הללו ויכל האבן במנחה (שם).

והבא נמי יהיב טעמא לקרא ואשמעינן דהא
זדה בלאחו ציביל קדש וגו' ומתחלק לכהנים,
לגאולה עד שיעברו עליו ב' ימים, לפי שאין
לו מעותיו וגמלא שבהלוההו היו אללו זה או
יבא, דהפדייה בל ליד רבית דהמכר אינו

פירש רש"י דלמקדיש שדה אחוזה
מתני' דתנן בהקדש מותר בכולן כר"ס
בר צית צבתי ערי חומה וכן מוכחת
הא. (והס כ:) אבל מקדיש שדה אחוזה
אפי' רבנן מודו ללוה וגואל לחאפין:
טו **תניא** בת"כ גבי מוכר שדה אחוזה
וחשב שני ממכרו שנים

אמה מחשש ואי אמה מחשש חדשים
ומניין אם רצה לעשות חדשים שנה
יעשה ת"ל וחשד וא"ת היכי מחשבו
יעשהם לנורח המוכר שיהא בו ריוח
למכור בשלמה כשחשש חדשים מחשבו
כגון שצא לגאולה בצמאע השנה
דמחשבינן ליה חדשים שעברו שאכל
הלוקח לגרע פדיונו כמו שאנו מחשבינן
השנים שעברו שאכל הלוקח אבל יא
אמה מחשש חדשים מחשש שיהא

יש לומר דמשכחת ליה כגון אם מכר
בניסן בעשרה ליטרין ומחלה ויש עד
היוכל י' שנים ומחלה וצא לגואלה
בר"ה ויש עוד לצא עד היוכל ה'

תוֹם שְׁנַת מַמְבְּרוֹ נִפְקָא. בְּזִמְס' נִדְה
(דף מו: ושם ד"ה מוֹן) פִּירֵשׁ ה"ר ר'
אֶלְחָנָן דְּדוּקָא בְּזִמְי עֲרֵי חוּמָה זְעִינ
מַעַת לַעַת [לְשִׁעוֹת] אֲזַל אִינְךְ דִּהֲתַס
(א) הֲאִיז לְחוּמָה דְּאִלּוּנֵי זִמְי דְּהִתַּס

שלהם ולא בחר שנות עולם זכולו
לא בעיני מעט לעת [לשעות] דבבתי
ערי חומה דוקא הוא דגלי ליה קרא
אבל דאיך לא והתוס' כתבו כאן הוא
דאין דאין דאין דאין דאין דאין דאין דאין

ה'לך צוהר צען מען
[לשעות] דילפיין שנה [שנה] מבתי

ערי חומה כדמחר הש"ס נקמן גב' מילתא אסריי: והתניא הרי זו רבית גמורה אל"א שהתורה חתירתה. ומסקין רבי יוחנן לא ר' יהודה לא רבנן פירוש ממני' כר' יהודה לאמר דל אחד צריכא מותר וצריכא דתני רבית גמורה אחיא כרבנן וא"ת מאי

שנה ממשכנתא בלא נכיתא דאיו
אלא חבך רבית כדאיתא באזכור נשך
(ב"מ דף סג. וסג.) ח"ל רבינא והוי
משכנתא בלא נכיתא דבדיניהם
מוציאין מלוה למלוה ובידינו אין
מוציאין ממלוה ללוה אלמלא לאו רבין
גמורה היא והכא אמר דהוי רבית
גמורה ולפי י"ב פירוש רש"י דמחלק
בין שדה לבית ניחא גבי הא דתנן

ונלווה את חצירו לא ידור בחצירו חס
 (מפנין שהוא רביע ופירש רמ"י שם
 דשדרי ומירק דיש לחלק ק"י שדה לביית
 וכל הביית אף אפשר שכל ארבע ממנו
 זמן מן השכירות הוא רביע ולפי זה נראה
 נכלל ספק הוא רביע גמורה אבל שדה
 ליה נמי בלא נכיימא לאו רביע גמורה
 רק בין שדה לביית וההיא דלמלוה את
 שהלוה לו על השדה ואין הלוה יכול
 למלוה את חצירו לא יסבור ממנו פסחום
 ולפי זה דר"מ אינו מחלק בין שדה
 לביית גמורה מדרבנן קאמר והאי דאמר
 ית דאורייתא^א : ור"י יהודה סבר צד
 לא יפדנו עוד וי"ל דלא חשבינן כל
 משכנתא בלא נכיימא דליכא ביה כל
 מידה דהוא אמלוה סאה בסאה ולא
 ולא חשיב ליה רמ"י כל אחד דרביע :
 דבא

מתן וגו' (תוס'). לעבודת כוכבים עצמה. לחטות עושים
 ימים ששעל להם עליו (דקדוקי ב). אידחה אכן אחר הנה
 ים ששעל להם רבי בשנים, ולא אפשר להיות מוטעל על
 ים הללו, כגון ששעל מן מקנה. משום ששעל קריית
 ליתב ליה ארבע. דמי ארבע שנים, ולא איירי קהל
 וסבאיה דיו ומלא נהמי לפדות, איהם סתם מלאה
 משעל שואל ס' ומלא נהמי לשל, בהרצל, סתם פרומצ
 יאכל. מתקדים ששעל נהמי, למלומ שילוח וגוראל

תורה לחזור שלא תפקע אחוזה מיוזשים, לפי שיפה כח
ההמכוב כמו במחלת פדיונו ללוות ולנאול להאשין (שם). ע"כ
יואל מדי פשוטו (נזיר ה.). ועשה לו שדהו מוכר. אם
רוח רבית (שם). משם ראה. נמיה (סוכה כח). מאי
ילדי רבית (שם).

עין משפט
גר מצוה

ה' א מ"ז פ"ב מהל' שטטה
 ויזבל ה' א:
 ב מ"י שס ה' ג:
 ג מ"י שס הלכה א:
 ד מ"י שס ה' ה:
 ה מ"י שס ה' ד:
 ו מ"י פ"ו מהלכות מלוה ולוה
 הלכה ד סמג לאוין קלג
 ש"ע י"ד סימן קסד סעיף ד
 ע"ש וביסיון קעב סעיף א:

תורה אור השלם
וְאֵם לֹא יֵאָלַע עַד מְלֹאֵת לוֹ
הַנָּה תִּמְיִימָה וְקֹם הַבֵּית אֲשֶׁר
עִיר אֲשֶׁר לוֹ חֻמָּה לְצִמְתִּית
יִנָּה אֹתוֹ לְדִרְתִּיו לֹא יֵצֵא
בִּלְבָד: וִיקָרָה כֹּה לֵאמֹר
וְאִישׁ כִּי יִזְכֹּר בֵּית מוֹשֵׁב
בְּרִי חֻמָּה וְהִיתָה גְּאֻלָּתוֹ עַד
שְׁנַת מִקְרָיו יָמִים תְּדִוָּה:
וִיקָרָה כֹּה לֵאמֹר וְאִישׁ כִּי

הגהות הב"ח
(רש"י ד"ה ורצנן וכו' הצא
ל"ד ואח"כ מ"ה הא רבי
יהודה מתני' :

גליון הש"ס

שיטה מקובצת
גת לעת לא. עי תוס' לעיל דף
יח (ע"ב ד"ה שנתו):

מוסף רש"י

שי"ך לעמוד הקודם

י' ערבוין כס' ב'רנא, **אמ"ש**
 על המחמיר על העצד,
 וחסדו חזיתו יסן כפי שנוי, הכסף שיש
 י' יסן מקמתו (קדושין שיש)
 דרבי יוסי ברבי חנינא. שלא
 לדי עדנות אלף שהיה חסדו
 השביעי (שם). אבקש של
 אסור הקל שנע עשמה
 צפורות. דהוה ליה לאו
 לא מכלל עשה, לאכלה ולא
 שנעת הדיור. (שם).
 ומורה (שם).
 ובי תריבא, ובי תריבא
 ופקט מה שאסריה לם כי
 ופקט מה שאסריה לם כי

[illegible]

רביה ולא לשם אלהות (שם):
אחדה אכן שלא תהא לו גאולה
ו מעשות (שם). אלא נתרבה
ל, נתמעט כספו. בתוך שנים
נבית ולא בהכסף (קידושין ב:).
ה יצדו כשמכרה אין טופן את
צמו. אחרי כן הוציא הלה את
אין לו לזה מאחרים וגואל, מה

אין נחלתו נפקעת שהרי חוזרת לעמוד הקודם
גי' נותן לך מכאן עד יום פלוני
ידהו. במאי קמיפלגי (ב"מ שם).